

המקורות, השימושים וההכנסות

יותר מאשר בשנים אחרות, אין ניתוח ההתפתחויות ב־1963 יכול להיעשות במנותק מהתקופות הסמוכות לה. בחלק הראשון של השנה נמשכו, בדרך כלל, המגמות ששררו במחצית השנייה של 1962 ואשר בהן השתקפו השפעות הפיחות; לעומת זאת, בחלק השני של 1963 התחדשו מגמות שאיפיינו את התקופה שלפני הפיחות; מגמות אלה נמשכות גם בחודשים הראשונים של 1964.

התוצר הלאומי הגולמי עלה ב־10 עד 11 אחוזים, שהם 6.5 אחוזים לנפש. גידול זה נמוך באחוז אחד עד שניים מאשר ב־1962, שהיתה שנה של התרחבות מואצת, והוא דומה לגידול הממוצע בשנים 1960 עד 1962. ההאטה היא בעיקר השתקפות הירידה הניכרת בבנייה הציבורית; בשאר ענפי המשק נמשך, בדרך כלל, הגידול המואץ. בעקבות הירידה בבנייה הציבורית לא עלה כמעט היקף ההשקעה הגולמית, אם כי במרבית סעיפיה העיקריים נמשכה העלייה בשיעור דומה לזה של השנים הקודמות.

גידול התוצר היה מלווה בעלייה של 5 אחוזים במספר המועסקים, ובירידה באבטלה. במרבית אזורי הארץ מוצו כמעט במלואן הרזרבות של כוח אדם מובטל שהיו עשויות להיקלט במעגל התעסוקה, והעדר כוח אדם מתאים היווה מגבלה אפקטיבית להרחבת הייצור במספר ענפים. קצב הגידול הריאלי של הצריכה הפרטית הואט אף הוא, בעיקר לעומת שיעור הגידול הגבוה של 1962, אך גם לעומת ממוצע 1960 עד 1962. ההאטה משתקפת גם בגידול הצריכה הפרטית לנפש. גם בשנה זו, כב־1962, נפל שיעור הגידול של הצריכה הפרטית מזה של התוצר הלאומי הגולמי, דבר שיש בו אולי כדי להצביע על עלייה מסויימת בשיעור החיסכון. עלייה כזו מסתמנת גם מתוך השוואה של ההכנסה הפרטית הפנויה עם הצריכה הפרטית.

בתחום המחירים בולטת האטה בעליית מחירי ההשקעה והצריכה הציבורית. הרמה הממוצעת של מחירי הצריכה הפרטית היתה גבוהה מאשר ב־1962 ב־8 אחוזים — בדומה לעליית הממוצע ב־1962. אולם בעוד שב־1962 שיקף חלק גדול מעליית רמת המחירים את עליית מחירי היבוא בעקבות הפיחות, הרי ב־1963 היתה מרבית העלייה תוצאה של עליות מחירים מקומיים דווקא, ובעיקר עלייה בשיעורי השכר והרווחים ליחידת תפוקה. אלה עלו ב־1963 ב־8 אחוזים בערך לעומת 7 אחוזים ב־1962. אולם יש לציין שחלק ניכר מהעלייה ברמת המחירים הממוצעת מקורה בעליות מחירים שחלו עוד ב־1962. במשך שנת 1963 עצמה הואטה עליית המחירים. הגורם העיקרי לעליות המחירים במשך השנה נעוץ כנראה בהתרחבות מוניטארית רבה, שיצרה עודף ביקוש. לחץ זה התבטא השנה לא רק בעליית מחירי המוצרים מהייצור השוטף, אלא גם בעלייה גדולה הרבה יותר של מחירי נכסים קיימים, בעיקר קרקעות, ונכסים כספיים, בעיקר מניות.

במאזן התשלומים בולטת ירידה של 11 אחוזים, בקירוב, בגירעון בחשבון השוטף, מ־455 מיליון דולר ל־407 מיליון דולר. בעיקר בולטת העובדה, שהיקף היבוא עלה בשיעור נמוך מאוד הן לעומת עליית התוצר והן לעומת עליית היבוא בשנים אחרות. שיעור הגידול הריאלי של היבוא עמד על 4 אחוזים בלבד, לעומת 14 אחוזים ב־1962 ויותר מ־17 אחוזים, בממוצע, בשנים 1960 עד 1962. הכנסות מטבע החוץ מיצוא עלו ב־20 אחוזים — בדומה ל־1962 וכן לממוצע השנים 1960 עד 1962.

השיעור הגבוה יחסית של עליית ההכנסות מיצוא, מצד אחד, והשיעור הנמוך בגידול היבוא, מצד שני, הביאו להקטנת הגירעון בחשבון השוטף בשיעור שלא היה כמותו מאז 1954. ההתפתחויות במאזן התשלומים לא היו אחידות במשך השנה. מגמת הירידה ביבוא במחצית השנייה של 1962 נפסקה בחודשים הראשונים של 1963, ומחודש מארס ואילך מסתמנת מגמה של עלייה מהירה, הנמשכת גם בחודשים הראשונים של 1964. אף-על-פי-כן היה היבוא במחצית הראשונה של 1963 נמוך יחסית, ולא הדביק את היקף היבוא בתקופה המקבילה ב-1962 אלא בתום המחצית הראשונה של השנה. במחצית השנייה של השנה עלה היקף היבוא בהתמדה. אולם במוצע הסתכמה עליית היבוא בשנה כולה ב-4 אחוזים בלבד לעומת 1962.

מגמות היצוא היו הפוכות: במחצית הראשונה של 1963 נמשך הגידול המהיר ביצוא התעשייתי כבמחצית השנייה של 1962. לכך נוספה בחודשים הראשונים של השנה עונת הדריים מבורכת, וכתוצאה מכך היה היצוא במחצית הראשונה של השנה גבוה בהרבה מאשר בתקופה מקבילה ב-1962. במחצית השנייה של השנה החלה האטה בגידול היצוא, הנמשכת גם בחודשים הראשונים של 1964.

ניתוח התפתחות מאזן התשלומים במשך מספר שנים מראה שהגידול ביצוא הגיע ב-1959 ליותר מ-30 אחוזים; ב-1960 — ליותר מ-25 אחוזים; ובשלוש השנים האחרונות הוא עמד על 16 עד 19 אחוזים.

בהתפתחות היבוא ניכרות תנודות גדולות משנה לשנה, אך במוצע הוא גדל בשיעור גבוה מאשר התוצר. משקל היבוא בשימושים השונים עולה, והחלפת יבוא בענפי הייצור מתרחשת בקנה מידה מצומצם בלבד.

1. ההכנסות

ההכנסה הלאומית הנומינלית עלתה ב-1963 ביותר מ-20 אחוזים¹, שיעור הגבוה במקצת מאשר ב-1962.

הנתונים מצביעים על עליית ההכנסות משכר בשיעור נמוך במקצת מזה של הכנסות אחרות, אולם מסקנה זו טעונה הסתייגות, מאחר שאומדן ההכנסות שלא משכר הוא בחלקו, לפי שעה, בגדר השערה, המבוססת במספר מקרים על הנחות שונות לגבי הקשר בין ההכנסות משכר לשאר ההכנסות. מספר השכירים גדל ב-1963 ב-6 אחוזים, וההכנסה הממוצעת לשכיר — ב-11.5 אחוזים, אף-על-פי שבמשך השנה לא שונו תעריפי השכר. העלייה בהכנסה הממוצעת משקפת בחלקה עליות שכר שחלו עוד בשנת 1962, ובחלקה היא נובעת מהגדלת שיעור תוספת היוקר בינואר 1963 ומעליית השכר הממוצע במשך השנה, בעיקר כתוצאה מלחץ הביקוש לעובדים.

אף-על-פי שההכנסה הלאומית גדלה ב-1963 בשיעור גבוה מאשר ב-1962, עלו ההכנסות ממסים ישירים פחות מאשר ב-1962 — ב-30 אחוזים לעומת 37 אחוזים ב-1962.

גביות מס ההכנסה עלו בשתי השנים בשיעור של 30 אחוזים בערך. השנה פחת במקצת משקל הגביות מהכנסות משכר ועלה משקל הגביות מהכנסות אחרות. תופעה זו נעוצה בגידול משקלה של תוספת יוקר, הפטורה ממש הכנסה, בעליית השכר. בהכנסות שלא משכר בא דבר זה לידי ביטוי רק לאחר זמן.

ההכנסות ממלווה קליטה וחיסכון חובה עלו ב-1963 ב-75 אחוזים, אולם הגידול המוחלט היה

¹ ההכנסה הלאומית נאמדת על-ידי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה באופן ישיר. אומדן זה מראה על עלייה של 22.8 אחוזים. ניתן לאמוד את ההכנסה הלאומית גם מצד השימושים והתוצר. לפי אומדן זה נמוכה יותר העלייה והיא מסתכמת ב-20 אחוזים. לגבי השנים 1960 עד 1963 עולה הגידול בהכנסות המתקבל על ידי האומדן הישיר על זה המתקבל מצד השימושים, וייתכן שהדבר נובע משיפור בשיטת קבלת הנתונים על ההכנסות בכלל ועל הרווחים בפרט.

לוח ב' 1
המקורות במשק והשימושים בהם, 1958 עד 1963
(מיליוני ל"י)

אחוז העלייה או הירידה (-)					1963	1962	1961	1960	1959	1958	
1963	1962	1961	1960	1959							
											מחירים שוטפים
											ה מקורות
19.2	20.2	20.0	12.2	15.1	7,929	6,652	5,536	4,612	4,112	3,574	התוצר הלאומי הגולמי
9.9	79.2	24.3	13.7	5.7	3,080	2,802	1,564	1,258	1,106	1,046	היבוא
16.4	33.2	21.0	12.5	12.9	11,009	9,454	7,100	5,870	5,218	4,620	סך כל המקורות
											ה שימושים
18.0	20.1	17.4	11.9	12.3	5,148	4,364	3,634	3,095	2,766	2,463	הצריכה הפרטית
16.2	36.1	24.5	14.7	12.8	1,811	1,558	1,145	920	802	711	הצריכה הציבורית
7.0	34.7	28.7	6.6	10.8	2,244	2,098	1,557	1,210	1,135	1,024	ההשקעה הגולמית
25.9	87.7	18.4	25.2	22.0	1,806	1,434	764	645	515	422	היצוא
											מחירי 1963
											ה מקורות
10.7	12.5	9.9	8.7	11.8	7,929	7,160	6,366	5,793	5,330	4,766	התוצר הלאומי הגולמי
3.8	13.9	25.4	13.6	8.8	3,080	2,966	2,605	2,077	1,829	1,681	היבוא
8.7	12.9	14.0	9.9	11.0	11,009	10,126	8,971	7,870	7,159	6,447	סך כל המקורות
											ה שימושים
9.5	11.5	10.0	8.5	9.6	5,148	4,701	4,216	3,833	3,533	3,224	הצריכה הפרטית
9.6	10.7	17.8	10.9	5.3	1,811	1,652	1,492	1,267	1,142	1,085	הצריכה הציבורית

1.0	13.5	18.0	3.2	9.3	2,244	2,222	1,958	1,659	1,607	1,470	ההשקעה הגולמית
16.4	18.9	17.5	26.7	31.3	1,806	1,551	1,305	1,111	877	668	היצוא
אחוז העלייה בכמות כאשר משקל השימושים והיבוא הוא במחירי השנה הקודמת											
10.7	12.2	10.5	8.4	11.4							התוצר הלאומי הגולמי
8.7	12.6	13.7	9.5	10.8							סך כל המקורות
מדדי מחירים											
המקורות											
7.6	6.8	9.3	3.2	2.8	100.0	92.9	87.0	79.6	77.1	75.0	התוצר הלאומי הגולמי
*5.8	*57.5	-1.0	0.2	-2.7	100.0	94.5	60.0	60.6	60.5	62.2	היבוא
7.1	18.1	6.0	2.3	1.7	100.0	93.4	79.1	74.6	72.9	71.7	סך כל המקורות
השימושים											
7.8	7.7	6.8	3.1	2.5	100.0	92.8	86.2	80.7	78.3	76.4	הצריכה הפרטית
6.0	22.9	5.6	3.4	7.2	100.0	94.3	76.7	72.6	70.2	65.5	הצריכה הציבורית
5.9	18.7	9.1	3.3	0.9	100.0	94.4	79.5	72.9	70.6	70.0	ההשקעה הגולמית
*8.1	*58.1	0.7	-1.0	-7.1	100.0	92.5	58.5	58.1	58.7	63.2	היצוא
אחוז העלייה במחיר כאשר משקל השימושים והיבוא הוא במחירי השנה הקודמת											
7.6	7.0	8.6	3.5	3.2							התוצר הלאומי הגולמי
7.2	18.2	6.4	2.7	1.9							סך כל המקורות

* בשנת 1962 היה השער הממוצע ליבוא וליצוא 2.82 ל"י לדולר. עליית השער הניעה, איפוא, ב־1962 ל־59.3 אחוזים וב־1963 ל־4.5 אחוזים. מחירי היבוא, סו"ה, ירדו ב־1962 ב־9.9 אחוזים, ועלו ב־1963 ב־1.2 אחוזים. מחירי היצוא, פו"ב, ירדו ב־1962 ב־0.9 אחוזים, ועלו ב־1963 ב־3.4 אחוזים.

הסכום: הלווא מבוסס על נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, אולם בספרים שונים הוא בנוי על פי הגדרות אחרות:

- התשלומי חריבות של הממשלה והסוכנות כלולים כאן בצריכה הציבורית ובתוצר הלאומי, בעוד שלפי הגדרות הלשכה הם מהווים תמיכה לנורמי ייצור.
- התשלומים לנורמי ייצור בתוך הארץ כלולים כאן ביבוא, והתקבולים מתוך הארץ לנורמי ייצור בארץ — ביצוא. בטיחן הלשכה מובא סעיף מיוחד של תשלומים נטו.
- המסים על היבוא והתמיכות ליצוא מוגדרים כאן כמסים רגילים, והתוצר הלאומי כולל את המסים בניכוי התמיכות. בנתוני הלשכה מובאים היבוא והיצוא לפי השער האפקטיבי — כלומר המסים על היבוא כלולים בנתוני היבוא, והתמיכות ליצוא — בנתוני היצוא, ואין הם כלולים בתוצר הלאומי.

לוח ב'2

הכנסות הסקטור הפרטי, 1958 עד 1963

(מיליוני ל"י)

הענף	אחוז העלייה או הירידה (-)					1963	1962	1961	1960	1959	1958
	1963	1962	1961	1960	1959						
(1) ההכנסה הלאומית	22.8	19.6	18.7	12.5	13.7	6,123	4,986	4,168	3,510	3,121	2,745
(2) העברות הסקטור הציבורי, נטו, בניכוי הכנסות הסקטור הציבורי מרכוש	27.5	4.8	11.8	66.1	-20.0	139	109	104	93	56	70
(3) ההכנסה הפרטית ממקורות פנים (1) + (2)	22.9	19.3	18.6	13.4	12.9	6,262	5,095	4,272	3,603	3,177	2,815
(4) בניכוי: מס הכנסה	30.8	30.3	19.0	17.5	10.7	641	490	376	316	269	243
(5) מילווה קליטה וחיסכון חובה	..	..	..	..	..	100	57	4	—	—	—
(6) תשלומים לביטוח לאומי	11.0	15.9	22.3	27.2	11.0	162	146	126	103	81	73
(7) סך כל המסים הישירים (4) + (5) + (6)	30.3	37.0	20.8	19.7	10.8	903	693	506	419	350	316
(8) ההכנסה הפרטית הפנויה ממקורות פנים (3) - (7)	21.7	16.9	18.3	12.6	13.1	5,359	4,402	3,766	3,184	2,827	2,499
(9) העברות אישיות ופיצויים מחוץ לארץ *	20.9	105.4	15.7	36.7	-3.3	695	575	280	242	177	183
(10) העברות המוסדות שלא למטרת רווח, מחוץ לארץ *	7.9	23.9	7.0	1.2	6.3	123	114	92	86	85	80
(11) סך כל ההעברות מחוץ לארץ (9) + (10)	18.7	85.2	13.4	25.2	-0.4	818	689	372	328	262	263
(12) סך כל ההכנסה הפרטית הפנויה (8) + (11)	21.3	23.0	17.8	13.7	11.8	6,177	5,091	4,138	3,512	3,089	2,762

* ההעברות חושבו לפי השער הרשמי, כלומר 1.80 ל"י לדולר בשנים 1958 עד 1961, ו-3.00 ל"י ב-1963. ב-1962 היה השער הממוצע להעברות בשק"י הבית 2.89 ל"י לדולר; ולהעברות המוסדות שלא למטרת רווח — 2.42 ל"י לדולר.

המקור: לנבי תהכנסה הלאומית — הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה (ראה המקור לפרק ב'1).

קטן מאשר ב־1962, שבה הוחל בגבייתם בפועל¹. האטה מסוימת חלה בגידול גביות הביטוח הלאומי.

הגדלת המסים הישירים נטלה ב־1963 18 אחוזים מתוספת ההכנסות במשק לעומת 23 אחוזים ב־1962. למרות האטה מסוימת לעומת 1962 עלו ההכנסות ממסים ישירים גם ב־1963 בשיעור גבוה מאשר ההכנסה הלאומית, ולכן עלתה ההכנסה הפנויה ממקורות פנים בשיעור הנמוך באחוז אחד מזה של ההכנסה הלאומית. ב־1962 היה ההפרש 2.5 אחוזים.

ההעברות מחוץ לארץ בדולרים לפרטים ולמוסדות שלא למטרת רווח במשק המשיכו לעלות גם ב־1963; כן חלה עליית־מה בשער המטבע להעברות אלה לעומת ממוצע 1962, אשר בחלק ממנה נהוג היה עדיין השער של 1.80 ל"י לדולר. הגידול בתמורת ההעברות במטבע ישראלי הסתכם ב־20 אחוזים.

השפעת ההעברות מחוץ לארץ על גידול ההכנסות, אשר ב־1962 היה לה משקל מכריע, נצטמצמה ב־1963. ב־1962 גדלו ההכנסות הפנויות ממקורות פנימיים ב־17 אחוזים בלבד; ערך ההעברות מחוץ לארץ עלה ב־85 אחוזים, וההכנסות לרבות העברות מחוץ לארץ — ב־23 אחוזים. ב־1963 עלו הן ההכנסה ממקורות פנים והן ההכנסה הכוללת בשיעור של כ־21 אחוזים.

2. המחירים

ההתרחבות המוניטארית והגידול בביקוש עלו על הגידול בתוצר הלאומי במונחים ריאליים. אף כי חלה, כנראה, עליית־מה בנטיית הציבור לחסוך, ואף כי חלק גדול מתוספת הביקוש הופנה לשוק הנכסים הכספיים ושוק הנכסים הקיימים — נוצר עודף ביקוש ניכר גם בתחום הצריכה הפרטית וההשקעות, שהביא לעליית מחירים.

רמת מחירי הצריכה היתה גבוהה ב־1963 ב־8 אחוזים, בקירוב, מאשר ב־1962 — בדומה לעליית הממוצע ב־1962 לעומת 1961. העלייה במחירי ההשקעות הגיעה ל־6 אחוזים והיתה קטנה מאשר ב־1962, והוא הדין במחירי הצריכה הציבורית. העלייה במחירי הצריכה הציבורית משקפת הן את העליות בשכר והן עליות מחירים כלליות בסחורות ובשירותים, הנרכשים על ידי הסקטור הציבורי.

מן הראוי לציין שחלק גדול מהעלייה ברמת המחירים הממוצעת של השימושים ב־1963 מקורו בעליות שחלו עוד ב־1962. מדד המחירים לצרכן, למשל, היה גבוה כבר בסוף 1962 ב־5 אחוזים מהרמה הממוצעת של 1962. במשך 1963 עלה מדד המחירים לצרכן ב־5 אחוזים. גם במחירים אחרים היתה כנראה התפתחות דומה, כלומר העלייה במשך השנה נפלה מהעלייה ברמה הממוצעת.

עליית מחירי ההדרים בחוץ לארץ הביאה לעלייה של 3.5 אחוזים במחיר הממוצע של היצוא במטבע חוץ, ויחד עם העלייה של 4.5 אחוזים בשער החליפין הממוצע² עלו, איפוא, מחירי היצוא, בל"י, ב־8 אחוזים.

במחירי היבוא במטבע חוץ חלה עלייה של אחוז אחד בערך, ובשער החליפין הממוצע — עלייה על 4.5 אחוזים; מחירי היבוא, בל"י, עלו, איפוא, ב־6 אחוזים.

העלייה ברמה הממוצעת של מחירי השימושים היתה נמוכה ב־1963 מאשר ב־1962. אולם בעוד שב־1962 שיקפו כשני שלישים מעליית המחירים הכוללת את עליית השער האפקטיבי

¹ מילווה הקליטה הוטל למעשה בנובמבר 1961, באותה שנה נגבו סכומים של 4 מיליון ל"י. היסכון החובה הוטל באוגוסט 1962.

² הפיחות בוצע ב־9 בפברואר, ולכן חושב חלק מהיבוא והיצוא ב־1962 לפי שער של 1.80 ל"י לדולר; השער הממוצע ב־1962 היה 2.87 ל"י לדולר.

לוח ב' 3

ההכנסה הלאומית והתוצר הלאומי הגולמי במחירים שוטפים, 1958 עד 1963

(מיליוני ל"י)

הענף	אחוז העלייה או הירידה (-)					1963	1962	1961	1960	1959	1958
	1963	1962	1961	1960	1959						
(1) ההכנסה הלאומית	22.8	19.6	18.7	12.5	13.7	6,123	4,986	4,168	3,510	3,121	2,745
(2) המסים העקיפים נטו											
מסים עקיפים על הייצור המקומי	18.9	19.2	28.8	16.5	18.9	761	640	537	417	358	301
מסים עקיפים, נטו, על היבוא	6.6	-4.9	28.5	12.1	32.6	434	407	428	333	297	224
בניכוי: תמיכות לייצור מקומי	30.6	36.1	-18.2	11.4	6.8	128	98	72	88	79	74
תמיכות ליצוא	-36.4	-70.3	41.0	56.7	63.4	28	44	148	105	67	41
סך כל המסים העקיפים נטו	14.8	21.5	33.8	9.4	24.1	1,039	905	745	557	509	410
(3) התוצר הלאומי הנקי (1)+(2)	21.6	19.9	20.8	12.0	15.1	7,162	5,891	4,913	4,067	3,630	3,155
(4) הבלאי	19.1	39.8	18.1	15.2	11.7	716	601	430	364	316	283
(5) התוצר הלאומי הגולמי											
מצד ההכנסות (3)+(4)	21.3	21.5	20.6	12.3	14.8	7,878	6,492	5,343	4,431	3,946	3,438
(6) טעויות והשמטות	..	..	..	..	..	51	160	193	181	166	136
(7) התוצר הלאומי הגולמי											
מצד השימושים (5)+(6)	19.2	20.2	20.0	12.2	15.1	7,929	6,652	5,536	4,612	4,112	3,574

המקור: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה (ראה המקור ללוח ב' 1).

ליבוא, הרי ב־1963 מסביר גורם זה רק כ־25 אחוזים מעליית המחירים; עיקר העלייה היא תוצאה מעליית מחירי התוצר, שהיתה גבוהה במקצת מאשר ב־1962.

מחירי היבוא בל"י עלו ב־1963 ב־4 אחוזים. עלייה זו משקפת בעיקר את העובדה שב־1962, היה קיים עד הפיחות שער של 1.80 ל"י לדולר. המכס וההיטלים על היבוא עמדו בכל אחת משתי השנים על 45 אגורות לדולר בממוצע.

התמיכות ליצוא, שהיו נמוכות גם ב־1962, פחתו עוד יותר ב־1963. נכללת כאן בעיקר השתתפות הממשלה בהוצאות פירסום, תערוכות ירידים וכדומה, הקשורה בעיקר בכיבוש שווקים חדשים.

הכנסות הממשלה ממסים על היבוא, בניכוי התמיכות ליצוא, עלו ב־1963 ב־12 אחוזים בלבד לעומת 30 אחוזים ב־1962. המסים על הייצור המקומי, בניכוי התמיכות, עלו ב־1963 בשיעור של 16 עד 17 אחוזים בדומה ל־1962. סך המסים העקיפים, בניכוי תמיכות, עלו, איפוא, ב־1963 פחות מאשר ב־1962. משקלם של המסים בתוצר הלאומי הגולמי במחירי השוק ירד ב־1963 לאחר עליית־מה ב־1962. משתקפת בכך מדיניות השמירה על יציבות המחירים, שהתבטאה, בין השאר, בהקפאת שיעורי המסים, ולעתים אף בהורדתם, ובמתן תמיכות. אם מנכים את סך המסים העקיפים נטו בשתי השנים, מסתבר שהעלייה במחירי התוצר, שניתן ליחסה לגורמי הייצור, היתה גבוהה ב־1963 מאשר ב־1962 — 7.7 לעומת 6.8 אחוזים.

הורדת מסים עקיפים ומתן תמיכות עשויים אמנם למנוע עליית מחירים של מוצר זה או אחר ולתרום בטווח הקצר ליצירת אווירה של יציבות, אולם הם מגדילים את ההכנסות, ואיתן את הביקוש הכולל במשק. בכך מגבירה פעולה כזו את הלחץ האינפלציוני, המוצא את ביטויו בעליית מחירים אחרים. בתקופה של תעסוקה מלאה גוררת אחריה הורדת נטל המסים משום כך עלייה של רמת המחירים הכללית בשוק.

הקפאת שיעורי המסים על היבוא בשעה שעולים המחירים המקומיים, משפיעה לרעה במישרין גם על מאזן התשלומים, שכן היא מוזילה את מחירו היחסי של היבוא. ב־1963 היה מחירו של דולר יבוא, לפי הרכב היבוא של 1962, בתוספת המסים החלים עליו, גבוה ב־2 עד 3 אחוזים מאשר ב־1962. מחירי התוצר² היו גבוהים ב־8 אחוזים מאלה של 1962. כבר בשנה זו ירד, איפוא, מחירו היחסי של דולר יבוא ב־4 אחוזים, דבר הגוטה לעודד שימושי־תר ביבוא על חשבון התוצר.

3. השימושים

(א) הצריכה הפרטית

הגידול הריאלי של הצריכה הפרטית הגיע ב־1963 ל־9.5 אחוזים, שיעור הנמוך במקצת מאשר ב־1961 וב־1962. האטה זו פירושה גם האטה בגידול הצריכה לנפש, שהגיע ל־5.4 אחוזים. גם ב־1963 היה שיעור העלייה בצריכה הפרטית נמוך מזה של התוצר.

הגידול הרב ביותר חל ברכישת נכסים בני־קיימא, ובייחוד כלי רכב. מספר המכוניות החדשות המיועדות לצריכה עלה ב־77 אחוזים לעומת 1962. שיעור הגידול הנמוך ביותר חל בצריכת המזון — 7 אחוזים. התפתחות זו תואמת את המגמה, שצוינה כבר בעבר, של הקטנת חלקו של המזון בצריכה והגדלת חלקם של נכסים בני קיימא ושל שירותים, בעקבות עליית רמת החיים.

² לצורך חישוב זה הוצאו מהתוצר המסים על היבוא.

מאחר שחלקו של היבוא גבוה יחסית במצרכים בני קיימא ונמוך יחסית במזון, מביא השינוי בהרכב הצריכה לעליית מרכיב היבוא הכולל בצריכה. העלייה חלה בעיקר במשקל מוצרי היבוא המוגמרים בסך הצריכה. בתפוקה המקומית, המיועדת לצריכה, נמצא מרכיב היבוא בירידה למרות המעבר למוצרים בעלי מרכיב יבוא גבוה – הסיבה לכך היא החלפת יבוא במספר ענפי ייצור.

(ב) הצריכה הציבורית

הגידול הריאלי בצריכה הציבורית הסתכם ב־9 עד 10 אחוזים. גם כאן נמוך השיעור מאשר בשלוש השנים הקודמות. ביבוא הממשלתי חלה ירידה, שהביאה לירידת מרכיב היבוא בצריכה הציבורית. הצריכה הציבורית, להוציא את היבוא, עלתה בקרוב ל־15 אחוזים. בעלייה זו יש משקל רב להגדלת תשלומי הריבית. העלייה הריאלית בשאר קניות הממשלה ובתשלומי השכר והמשכורת נאמדת ב־12 אחוזים.

(ג) ההשקעה הגולמית

בהשקעה הגולמית חל ב־1963 גידול ריאלי של אחוז אחד בלבד. בהשקעה במלאי חלה ירידה לעומת 1962, ואילו ההשקעה הגולמית בנכסים קבועים עלתה ב־2 אחוזים. ההשקעה הנקייה, כלומר ההשקעה הגולמית בניכוי הבלאי, היתה נמוכה מאשר ב־1962. עם זאת נמשכה העלייה במלאי ההון, שהגיעה ל־9 עד 10 אחוזים הן במלאי ההון היצרני והן בהון המגורים. ההשקעות בענפי הייצור עלו ב־5 עד 6 אחוזים, ואילו לגבי ההשקעה בבתי מגורים מצביעים האומדנים על ירידה מסוימת שמקורה, בצמצום הבנייה הציבורית ב־20 אחוזים¹. בהמשך למגמת השנים האחרונות פחתו גם ההשקעות בתפוקה חקלאית. ההשקעות בציוד, להוציא רכישת אניות ומטוסים, עלו ב־14 אחוזים. העלייה חלה ברובה בציוד מתפוקה מקומית; יבוא הציוד עלה רק במקצת לעומת 1962.

(ד) היצוא

היקף היצוא במחירים קבועים, עלה, ב־16.5 אחוזים לעומת 19 אחוזים ב־1962 ויותר מ־20 אחוזים, בממוצע, בשנים 1960 עד 1962. העלייה בהכנסות מיצוא היתה גבוהה יותר בגלל עליות מחירים בחוץ לארץ, והיא הגיעה ל־20 אחוזים – שיעור דומה הן לזה של 1962 והן לממוצע בשנים 1960 עד 1962.

אם כי מאזן התשלומים משקף, כמובן, את ההכנסות מיצוא במטבע חוץ ובמחירים שוטפים, תהא זו טעות לבחון את התפתחות היצוא מנקודת ראות זו בלבד. שנת 1963 היתה שנה ברוכה ביותר בענף ההדרים: בעונת תשכ"ג חברו יחד יבולי שיא בארץ עם יבולים ירודים מאוד בארצות מתחרות, וכתוצאה מכך נתאפשרה הגדלה ניכרת של יצוא ההדרים תוך עליית מחירים רבה, וההכנסות עלו ביותר מ־50 אחוזים. עלייה זו, התורגת מגבולות העלייה בהרחבת כושר תפוקה הרגיל בענף ההדרים, יש בה אלמנט קוניונקטורלי מובהק, והיא משקפת רק בחלקה התקדמות אורגאנית של המשק לקראת הגדלת היצוא. ואכן, בעונת תשכ"ד, שהיתה אומנם טובה פחות מהרגיל, קטנה כמות ההדרים שיוצאה ב־8 אחוזים והמחירים ירדו ביותר מ־15 אחוזים; הכנסות־מטבע החוץ פחתו ב־25 אחוזים כמעט.

שאר סעיפי היצוא, פרט להדרים, עלו ב־17 אחוזים.

¹ אינדיקטורים שונים על תשומות חומרי בנייה וכן על התעסוקה בענף וההכנסות הנובעות ממנו, עומדים בסתירה לאומדנים, המובאים כאן, שהם אומדנים ישירים של ההשקעות בבנייה, ומצביעים על עלייה של 5 אחוזים. ייתכן שהאומדן המובא כאן הוא אומדן־חסר ויתוקן בעתיד. אולם גם האינדיקטורים של התשומות מצביעים על עלייה קטנה בלבד.

שיעור הגידול של יצוא השירותים הואט לעומת 1962. ההכנסות מתיירות המשיכו לעלות בקצב מהיר, אולם ההכנסות משרותי התחבורה לא עלו כלל. בהכנסותיה של "אל-על" חלה ירידה, בעוד שבהכנסות הספנות חלה עלייה קלה בלבד.

היצוא החקלאי, להוציא הדורים, פחת כמעט בכל סעיפיו.

ביצוא היהלומים ובשאר היצוא התעשייתי נמשכה העלייה בשיעור דומה לזה של 1962. יש לציין בייחוד את העלייה הרבה ביצוא מוצרי פרי-ההדר ומוצרי המתכת. ביצוא הצמיגים ומוצרי זההבשה, שתרומתם ליצוא היתה בשנים קודמות ניכרת, חלה ירידה.

השוואה זו של שיעורי גידול בין שנות-לוח אין בה כדי מתן תמונה שלמה של התפתחות היצוא. מעקב חודשי מראה, שלאחר ניכוי תנודות עונתיות ומקריות, עלה יצוא הסחורות מאז הפיחות ועד סוף 1962 בקצב אחיד כמעט של יותר מ-2 אחוזים לחודש. קצב גידול זה הוחש עוד יותר בארבעת החודשים הראשונים של 1963, אולם מאז מאי 1963 משתקפת בנתוני היצוא, המנוכים מתנודות עונתיות ומקריות, מגמת ירידה, וזו נמשכת גם בחודשים הראשונים של 1964. מגמת ירידה זו מדאיגה במיוחד ב-1963 שהיא השנה השנייה לפיחות; ניתן היה לצפות שבשנה זו, לפחות, תהיה ליצוא עדיפות בולטת על פני השוק המקומי. בתנאים ששררו ב-1963 — עליית שכר בשיעור רב יותר מהפריון ושער מטבע קבוע — הולכת כמובן ופוחתת כדאיותו של היצוא, ובעיקר של היצוא התעשייתי.

עם הפיחות עלתה התמורה ליצוא של מרבית ענפי התעשייה בשיעור נמוך בלבד — כ-15 אחוזים במוצע — אולם לגבי חלק מהענפים היתה העלייה קטנה עוד יותר, ולגבי חלק מהם לא חלה כלל עלייה. עליות המחירים בשוק המקומי ב-1962 וב-1963 ביטלו כבר למעשה במרבית הענפים את העדיפות שניתנה ליצוא התעשייתי עם הפיחות, וכדאיותו היחסית הולכת ופוחתת. יתר-על-כן, בין הענפים, שבהם נמנעו העלאות מחירים, מצויים כאלה שאף לאחר הפיחות שרר עדיין פער בין מחיריהם בשוק המקומי לבין המחירים בחוץ לארץ. בתנאים אלה מפנים היצרנים ליצוא את עודפי תוצרתם בלבד. האיום ביבוא מתחרה השפעתו יכולה להיות במקרה זה דומה לזו של שבירת מונופול, ותוצאתו הישירה היא הרחבת השיווק המקומי ובעקבותיו — ירידת עודפי התוצרת המשווקים בחוץ לארץ. יש לציין שתהליך זה הוא חיובי בעיקרו, אף אם הוא פוגע בהרחבת היצוא, שכן הוא פוגע דווקא ביצוא בלתי כדאי למשק. הליברליזציה של היבוא מעמידה את הייצור על בסיס איתן יותר, ולכן היא עשויה לתרום להרחבת היצוא בטווח הארוך, גם אם היא נוטה לפגוע בחלק ממנו בטווח הקצר.

בהרכב היבוא והתוצר לפי ייעודיהם משתקפת ב-1963, בניגוד לשנים הקודמות, ירידה של מרכיב היבוא ביצוא ועלייה בערך המוסף. העלייה בערך המוסף באה לידי ביטוי גם כשהחישוב הוא במחירים קבועים, והיא נובעת בעיקר מעליית משקל ההדרים ביצוא, שהם בעלי ערך מוסף גבוה. בגלל עליית מחירי היצוא במטבע חוץ גדולה העלייה בערך המוסף במחירים שוטפים עוד יותר. התמורות בהרכב היצוא, ובעיקר עליית משקלו של יצוא היהלומים בכלל היצוא התעשייתי, השפעתן הפוכה, והן נוטות להגדיל את מרכיב היבוא ביצוא.

4. המקורות

(א) התוצר

הגידול הריאלי בתוצר הלאומי הגיע ב-1963 ל-10 עד 11 אחוזים, שיעור הדומה, כאמור, למוצע השנים האחרונות, אם כי נמוך מזה של 1962.

ההאטה לעומת 1962 חלה בעיקר בתחום הבנייה. תפוקת ענף הבנייה, שעלתה ב-1962 ב-15 אחוזים כמעט, התרחבה ב-1963 בשיעור קטן בלבד, וייתכן אף שלא התרחבה כלל.¹

¹ ראה הערה בסעיף ההשקעות.

גם בתחבורה חלה האטה המשקפת בעיקר האטה בהתרחבות ענף התעופה. צי המטוסים לא גדל השנה כלל, ואף הניצולת הממוצעת פחתה במקצת. בענף הספנות חלה התרחבות קטנה בלבד. כן לא גדלה כמעט תפוקת המשאיות, עובדה הקשורה, ודאי, בעלייה הנמוכה בענף הבנייה. בשאר הענפים לא היו שיעורי הגידול שונים כמעט מאלה של השנים הקודמות.

לוח ב' 4

גידול התוצר הריאלי ומספר המועסקים, לפי הענף, 1962 ו-1963

(אחוזים *)

מספר המועסקים		התוצר **		
1963	1962	1963	1962	
-2.0	-1.0	10.5	8.0	החקלאות
8.0	9.5	14.5	14.0	התעשייה
6.0	10.0	0-4***	14.5	הבנייה
5.5	4.5	7.0	15.0	התחבורה
5.5	6.0	11.0	12.0	השירותים
4.9	5.7	10.7	12.2	סך הכל

* המספרים בענפים מעוגלים לחצאי אחוזים.

** לנבי כל הענפים, פרט לחקלאות, מובא כאן למעשה שיעור הגידול בתפוקה. אולם מאחר שהיה בין התשומות לתפוקה קבוע, בדרך כלל, פחות או יותר, ניתן לראות בשיעור זה אינדיקטור גם לגידול התוצר. *** ראה ההערה בסעיף ההשקעות.
ה מ ק ר : בנק ישראל.

בחקלאות עלה התוצר ביותר מ-10 אחוזים אף-על-פי שהתפוקה עלתה ב-6 אחוזים בלבד. גרם לזאת יבול ההדרים המבורך, שלא היה מלווה בגידול מקביל בתשומות. גידול התוצר נתאפשר על ידי עלייה של 5 אחוזים במספר המועסקים, ושל 10 אחוזים — במלאי ההון היצרני. ההון לעובד גדל, איפוא, ב-5 אחוזים, בקירוב, והתפוקה לעובד ב-5.5 אחוזים. ב-1962 עלתה התפוקה לעובד ביותר מ-6 אחוזים.

(ב) היבוא

כאמור עלה היקף היבוא ב-1963 ב-4 אחוזים בלבד. תופעה זו היא, כמובן, חיובית כשלעצמה, אולם משבוחנים אותה על רקע התפתחות היבוא בתקופה שלפני 1963 ובתקופה שלאחריה, מסתבר ששיעור הגידול הנמוך איננו, בעיקרו של דבר, תוצאה של הסתפקות מועטת ביבוא, של החלפת יבוא ושל מעבר למוצרים מקומיים, שכן במבנה הפעילות המשקית חלו מבחינה זו שינויים קטנים בלבד. ההאטה, שחלה ב-1963 בגידול היבוא, היא בעיקר פרי הציפיות לפיחות בתקופה שקדמה לו שהביאו לריכוז גדול של יבוא חומרי גלם ב-1961 ובחלקה הראשון של שנת 1962. בחודשים האחרונים של 1963 ובתחילת 1964 חל שוב גידול ניכר ביבוא חומרי הגלם. מסתבר איפוא שבמרבית 1963 סופק כנראה חלק מצורכי היבוא של המשק מתוך מלאי חומרי הגלם שנאגר בתקופה קודמת ומלאי זה חודש ברובו לאחר מכן. כן חלה ב-1963 ירידה ביבוא הממשלתי, שניתן לראותה כמקרית.

היבוא והתוצר, לפי הייעוד, 1958 עד 1963

(מיליוני ל"י)

מחירי 1963					
סך הכל	היצוא	ההשקעה הגולמית	הצריכה הציבורית	הצריכה הפרטית	
630	—	322	200	108	1958 יבוא מוצרים מוגמרים
620	—	283	215	122	1959
733	—	379	218	136	1960
940	—	438	355	147	1961
1,071	—	423	448	200	1962
1,136	—	424	427	285	1963
1,051	261	181	53	556	1958 יבוא חומרי גלם
1,209	348	189	59	613	1959
1,344	404	195	66	679	1960
1,665	559	243	80	783	1961
1,895	710	296	85	804	1962
1,944	753	289	86	816	1963
1,681	261	503	253	664	1958 סך כל היבוא
1,829	348	472	274	735	1959
2,077	404	574	284	815	1960
2,605	559	681	435	930	1961
2,966	710	719	533	1,004	1962
3,080	753	713	513	1,101	1963
4,766	407	967	832	2,560	1958 התוצר הלאומי הגולמי
5,330	529	1,135	868	2,798	1959
5,793	707	1,085	983	3,018	1960
6,366	746	1,277	1,057	3,286	1961
7,160	841	1,503	1,119	3,697	1962
7,929	1,053	1,531	1,298	4,047	1963
6,447	668	1,470	1,085	3,224	1958 סך כל השימושים הסופיים
7,159	877	1,607	1,142	3,533	1959
7,870	1,111	1,659	1,267	3,833	1960
8,971	1,305	1,958	1,492	4,216	1961
10,126	1,551	2,222	1,652	4,701	1962
11,009	1,806	2,244	1,811	5,148	1963

עם התרחבותו של המשק ניתן לצפות לשלושה תהליכים הקובעים למעשה את היקף היבוא: (א) ההתרחבות כשלעצמה, אם היא שווה בכל הסקטורים ובכל ענפי המשק תחייב הגדלת יבוא בשיעור מקביל להגדלת התוצר; (ב) למעשה, אין ההתרחבות שווה בכל המשק — משקל היצוא, שהוא בעל מרכיב יבוא גבוה, עולה; עם עליית רמת הצריכה הולך וגובר הביקוש למוצרי יבוא, כגון נסיעות לחוץ לארץ וכלי רכב, או למוצרים מתקופה מקומית, שמרכיב היבוא בהם גבוה, כגון מוצרים בני קיימא. מצד שני, הולך ופוחת משקל המזון, שמרכיב היבוא בו נמוך. כתוצאה מכך גדל הביקוש ליבוא יותר מאשר הביקוש לייצור מקומי. כלומר, ההרחבה בביקוש ובתפוקה מחייבים עלייה גדולה יותר ביבוא; (ג) כנגד שני אלה יש לציין גורם אחר: החלפת יבוא בענפי הייצור. אולם תהליך זה הוא איטי מטבעו: מרכיב היבוא הטכני בתהליכי הייצור הוא קבוע למדי, והוא משתנה בדרך כלל, רק עם פיתוחם של ענפי ייצור חדשים. יש לצפות להחשת התהליך בתקופה שבה מתייקר היבוא לעומת הייצור המקומי, כפי שאירע לאחר הפיחות.

לוח ב' 6

השינויים ביבוא חומרי הגלם הנובעים משינויים בהיקף השימושים ובהרכבם,

1959 עד 1963

(מיליוני ל"י)

באחוזים מכלל הגידול ביבוא חומרי הגלם	מחירי 1963					
	סך הכל עד 1959 עד 1963	1963	1962	1961	1960	1959
השינויים ביבוא הנובעים מ-						
גידול בהיקף השימושים	70.5	728	141	185	176	112
שינויים בהרכב השימושים:						
שינויים במשקל השימושים:	17.4	179	46	36	14	42
שינויים בתוך כל אחד מהשימושים	12.1	125	17	57	44	-3
סך הכל משינויים בהרכב השימושים	29.5	304	63	93	58	39
סך כל הגידול הנובע משינויים בהיקף השימושים ובהרכבם	100.0	1,032	204	278	234	151
גידול היבוא בפועל	86.5	893	49	230	321	135
הגידול הצפוי ביבוא בניכוי גידול היבוא בפועל	13.5	139	155	48	-87	16

בין 1958 ל-1963 עלה היקף השימושים במשק ב-70 אחוזים. אילו היה גידול זה שווה בכל סוגי השימושים ובכל מרכיביהם, היתה מתחייבת מכך, כאמור, עלייה מקבילה ביבוא חומרי הגלם. עלייה זו היתה מסתכמת ב-730 מיליון ל"י במחירי 1963 (ראה לוח ב' 6). אולם נוכח השינויים בהרכב

השימושים — עליית משקל היצוא, ועליית משקל המוצרים בעלי מרכיב יבוא גבוה בכל אחד מהשימושים — ניתן היה לצפות לעלייה נוספת ביבוא חומרי הגלם בשיעור של כ-300 מיליון ל"י.¹ בסך הכל ניתן היה, איפוא, לצפות לעלייה של יותר מ-1,030 מיליון ל"י. בפועל לא הגיע הגידול לסכום זה, אלא עמד על קצת פחות מ-900 מיליון ל"י. ההפרש, בסכום של כ-140 מיליון ל"י, משקף כנראה החלפת יבוא על ידי העמקת הייצור בענפים שונים, כגון גידול כותנה לתעשיית הטכסטילים, הקמת מפעל הנייר, הגדלת משקלו של הדלק, המזוקק בארץ, בסך תצרוכת הדלק בארץ, העמקת הייצור בענף המתכת ובתעשיות המוצרים הסינטיים ועוד. הנתונים מצביעים על החשה בתהליך זה בשנתיים האחרונות. עם זאת יש להסתייג מלהסיק מסקנות על-יסוד שנה או שנתיים בנפרד, בגלל טעויות אפשרויות באומדנים, שינויים בלתי ידועים במלאי וכו'. אין ספק, למשל, שהחלפת היבוא השלילית ב-1961 אינה מציינת אלא הגדלת יבוא בגלל צבירת מלאי בעקבות הציפיות לפיחות, ושמלאי זה הצטמצם שוב ב-1962 ו-1963, והחלפת היבוא בפועל היתה בשתי השנים אלה קטנה מכפי שמצטייר מן החישובים.

לוח ב' 7

העלייה ביבוא מוצרי צריכה וביבוא ציוד, 1959 עד 1963

(מיליוני ל"י)

1959 עד 1963	מחירי 1963				
	1963	1962	1961	1960	1959
מוצרי צריכה					
גידול היבוא הצפוי על יסוד					
	15	16	13	10	10
משקל היבוא ב-1958					
	85	53	11	14	14
גידול היבוא בפועל					
	70	37	-2	4	4
ההפרש					
	113				
ציוד*					
גידול היבוא הצפוי על יסוד					
	42	48	54	..	..
משקל היבוא ב-1960					
	18	45	57	..	..
גידול היבוא בפועל					
	24	3	-3	..	..
הגידול הצפוי ביבוא בניכוי					
גידול היבוא בפועל					
	24				

* להוציא אניות ומטוסים.

אף כי חל במשק ללא ספק, תהליך מתון של החלפת יבוא, הרי ממדיו מצומצמים מאוד לעומת העלייה בצורכי היבוא. את החלפת היבוא בסכום כולל של 140 מיליון ל"י יש לראות לאור העובדה שהשינויים בהרכב הביקוש במשק חייבו בתקופה זו הגדלת היבוא בסכום כפול מזה — נוסף לעלייה ביבוא חומרי הגלם ב-730 מיליון ל"י, הקשורה בעצם התרחבות הפעילות הכלכלית במשק. למרות החלפת היבוא בשנים אלה גדל איפוא יבוא חומרי הגלם בשיעור גבוה מאשר התוצר.

¹ על יסוד ניתוח באמצעות לוחות תשומה-תפוקה.

חומרי הגלם היוו ב־1963 כ־60 אחוזים מהיבוא. שאר 40 האחוזים היו יבוא של מוצרים מוגמרים או שירותים לשימוש סופי.¹ בלוי. ב־5 מובאת התפלגות יבוא זה לפי הייעודים הסופיים. השוואת היקף יבוא המוצרים המוגמרים לתפוקה המקומית בייצודים השונים יש לה משמעות בעיקר בשני תחומים: בצריכה הפרטית ובהשקעות בציוד. לוח ב־7 מציג את תוספת היבוא של מוצרי צריכה מוגמרים שהיתה צפויה אילו נשארו מרכיבי היבוא בהם כב־1958, ואת תוספת יבוא הציוד, שהיתה צפויה אילו נשארו מרכיבי היבוא בו כב־1960.²

בצריכה הפרטית היה חלקם של מוצרי היבוא בשנים 1958 עד 1961 יציב, אולם ב־1962 ו־1963 עלה משקלם. בשתי שנים אלה עלתה הצריכה הפרטית ב־22 אחוזים, ואילו יבוא מוצרי הצריכה כמעט הוכפל. חלק גדול מהעלייה ביבוא לצריכה התרכז בסעיפים יבוא המכוניות והנסיעות לחוץ לארץ, אולם עלייה ניכרת חלה גם בסעיפים אחרים. גידול זה נעוץ, מצד אחד,

לוח ב' 8

מרכיבי היבוא בשימושים הסופיים, 1958 עד 1963

(אחוזים)

סך הכל	היצוא	ההשקעה הגולמית	הצריכה הציבורית	הצריכה הפרטית		
26.1	39.1	34.2	23.3	20.6	1958	מרכיב היבוא הכולל
25.5	39.7	29.4	24.0	20.8	1959	
26.4	36.4	34.6	22.4	21.3	1960	
29.0	42.8	34.8	29.2	22.1	1961	
29.3	45.8	32.4	32.3	21.4	1962	
28.0	41.7	31.8	28.3	21.4	1963	
18.1	39.1	15.8	6.0	17.8	1958	מרכיב היבוא בתפוקה *
18.5	39.7	14.3	6.4	18.0	1959	
18.8	36.4	15.2	6.3	18.4	1960	
20.7	42.8	16.0	7.0	19.2	1961	
20.9	45.8	16.5	7.1	17.9	1962	
19.7	41.7	15.9	6.2	16.8	1963	
9.8	—	21.9	18.4	3.3	1958	מרכיב מוצרי היבוא הסופיים בשימושים הסופיים
8.7	—	17.6	18.8	3.5	1959	
9.3	—	22.8	17.2	3.5	1960	
10.5	—	22.4	23.8	3.5	1961	
10.6	—	19.0	27.1	4.3	1962	
10.3	—	18.9	23.6	5.5	1963	

* התפוקה מונדרת כתוצר בצירוף חומרי הגלם מהיבוא.

¹ שירותים הנמכרים באופן ישיר לצרכן הסופי ואינם מהווים תשומה בתהליך הייצור.

² לגבי הציוד לא מצויים לשנים 1958 ו־1959 נתונים מתאימים.

בשינויים בהרכב הצריכה — העדפת מוצרי היבוא עם עליית ההכנסות — ומצד שני, בליברליזציה של היבוא, שאיפשרה יבוא מסוגים שהיו עליהם הגבלות קודם לכן.

לגבי הציוד מקיף הניתוח רק את השנים 1961 עד 1963. האומדנים לשנים אלה מראים שחלקו של הציוד המיובא בכלל הציוד עמד ב-1961 וב-1962 על אותה רמה כב-1960, ואילו ב-1963 חלה בו ירידה. העלייה שחלה ב-1963 במשקל הציוד, המיוצר בארץ, נעוצה בעליית חלקם של כלי הרכב, המורכבים בארץ, וכן בהרחבה הניכרת בתפוקה במספר ענפים המייצרים ציוד — בעיקר ציוד חשמלי וציוד מחליף עבודה לענפי התעשייה והבנייה. ענפים אלה מספקים חלק גדול מהביקוש המקומי והרחבתם הגדולה יחסית ב-1963 נעוצה, כנראה, הן במבנה הביקוש לציוד, שהתרכז השנה במידה רבה יותר בציוד הניתן לייצור בארץ, והן בעידוד שזכו לו הענפים המייצרים ציוד על-ידי העלאת השער האפקטיבי לגבי יבוא הציוד המתחרה, שלפני הפיחות עמד על 2.16 ל"י לדולר, לכל היותר.